

06. juni 2017

Forespørgselsdebat om mulighederne for at lette vilkårene for de familier, der skal betale for hjemtransport, når et familiemedlem afgår ved døden under et behandlingsophold udenfor deres hjemsted.

(Medlem af Inatsisartut Vivian Motzfeldt, Siumut)

Vi vil fra Siumut gerne takke medlem af inatsisartut Vivian Motzfeldt, Siumut, for hendes forslag til forespørgselsdebat om et emne, som vi alle mere eller mindre kender til i familierne, når en af vore nære pårørende afgår ved døden under et behandlingsophold, og vi må igennem den svære sorgproces som dette afstedkommer.

Når først man er født, så er det et uundgåeligt faktum for os alle, at vi ligeledes skal dø en dag. Når døden indtræffer, så opstår der mange forskellige følelser hos de nærmeste pårørende, herunder har det betydning om døden er indtruffet meget pludseligt, eller om der er tale om langvarig sygdom hvor døden til sidst er indtruffet. Det er jo klart, at når døden pludselig indtræffer, så bliver folk forskrækkede, og det at man ikke når at sige farvel forstærker ligeledes sorgforløbet.

Når der er tale om længerevarende sygdom, hvor der er tale om længervarende svækkelse med døden til følge, så tilbyder sundhedsvæsenet heldigvis, at pårørende kan være sammen med den sygdomsramte i sin hjemby sygehus i sine sidste dage, og såfremt dette ikke har kunnet gennemføres under tilfredsstillende former, så mener Siumut, at man må iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at løse dette problem.

Det er således særdeles vigtigt, at man med henblik på, at de pårørende kommer bedst muligt videre i deres liv, får sagt ordentlig farvel – men desværre er der ikke altid mulighed for, at man løser dette på den mest tilfredsstillende vis her i vores samfund. Hvis man behandles på Rigshospitalet eller Dronning Ingrid's Sanatorium og man dermed er nødsaget til, at forlade sit hjemsted, så må vi arbejde henimod, at der under en eller anden form skal være mulighed for, at kunne tage afsked med sin nære pårørende, ikke mindst hvis man har mindreårige børn. De børn, der mister deres forældre, skal med henblik på den bedst mulige fremtid, have de bedst mulige betingelser for, at komme så ubesværet videre som overhovedet muligt – hvorfor det er ønskeligt, at Sundhedsvæsenet fra i dag må begynde at arbejde med alternative forbedringer.

Når døden indtræffer hos voksne mennesker, der har været i et sygdomsforløb, så bør der være forskellige muligheder for, at kunne dække nogle af de udgifter, der opstår som følge heraf. I dag er det således kotume at fastansatte og alderpensionsmodtagere m.fl. efter døden er indtruffet, får mulighed for 3 måneders lønudbetaling, som dermed kan bruges til at dække nogle af de udgifter, der skal dækkes i den første tid. Herunder kan nævnes at SIK har en Social Fond, hvor man bla. kan søge støtte om tilskud til hjemtransport af kisten, hvilket Naalakkersuisut også kom ind på i deres svarskrivelse. Herudover er der i dag lovgivningsmæssig mulighed for, at samfundsborgerne kan søge støtte hos det offentlige i henhold til § 23 i tilknytning til begravelser således, at de pårørende får mulighed for, at få dækket nogle af deres udgifter hvis ellers de har fået problemer hermed, hvilket ifølge forordningens §4, stk. 1, kan ske med behørigt tilskud hvis ellers betingelserne herfor er opfyldt.

Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen oplyser, at man har indhentet priser på fragt af afdødes kister til hjembyen. Royal Arctic Line oplyser, at fragt af zinkkister fra Ålborg til Nuuk koster ca. 1600 kr. Fragten til andre steder på kysten ligger ligeledes deromkring, idet prisen er fastsat pr. kubikmeter.

Det er godt at få oplyst disse priser, men der er mange andre udgifter end lige fragten, for eksempel er det særdeles dyrt, at få fremstillet zinkkisten ligesom det ikke er alle byer der har skibsanløb året rundt, hvorfor Siumut mener, at disse forhold bør belyses grundigere end som så og samtidig vil det være på sin plads, at få indhentet Ligkisteforeningernes og menighedsrådendes holdninger i dette spørgsmål.

Siumut mener, at man i forbindelse med de mennesker, der dør efter at have forladt hjembyen for at komme i behandling, må diskutere og forholde sig til de udgifter, der opstår i forbindelse med begravelse, og det vil derfor være et passende ønske, at man i forbindelse med reformen af offentlig hjælp lovgivningen også medtager dette aktuelle problem.

Tak for debatoplægget som er vigtigt og som berører os allesammen - god debat.

Martha Lund Olsen
Siumut